

ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ МЕРЕЖІ ТА РОЗВИТОК ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНОЇ СПРАВИ В УКРАЇНІ

Михайло ТОМАХІН,
директор департаменту
охорони природних ресурсів
та екомережі
Мінприроди України

Віктор КАНЦУРАК,
директор департаменту
заповідної справи
Мінприроди України

Ігор ІВАНЕНКО,
заступник директора
департаменту заповідної
справи Мінприроди України

Юрій КОЛМАЗ,
завідувач сектору земельних
ресурсів Мінприроди України

Наталія ФИШКО,
головний спеціаліст
відділу розвитку екомережі
та біобезпеки
Мінприроди України

Андрій СТОРОЖУК,
головний спеціаліст
департаменту заповідної
справи Мінприроди України

Світова і національна природоохоронна практика свідчить, що гарантією забезпечення збалансованого землекористування, збереження унікальних і типових природних ландшафтів та скорочення темпів втрати біорізноманіття є створення науково обґрунтованої мережі природоохоронних територій як базового елементу екологічно збалансованого соціально-економічного розвитку окремих регіонів і всієї країни.

Формування такої мережі в країнах Європейського Союзу розпочалося раніше, ніж в Україні, — з ухвалення Директив Європейського Союзу: про збереження диких птахів (Council Directive 79/409/EEC on the protection of wild birds), а також про збереження дикої фауни і флори та природних середовищ її існування (Council Directive 92/43/EEC on the conservation of natural habitats and of wild fauna and flora), відомої як «Habitats Directive». Відтак було запроваджено політику формування мережі природоохоронних територій Європейського Союзу та програму її реалізації — «NATURA 2000». Передбачалося створити території спеціальної охорони (Special Protection Areas) для збереження 182 видів та підвидів птахів, визначених додатком відповідної Директиви, а також низку територій спеціального збереження (Special Areas of Conservation) — для 253 типів природних середовищ існування біоти, 200 видів рослин та 434 видів тварин, визначених «Habitats Directive».

Згодом, під час підготовки до другої Європейської конференції міністрів охорони навколишнього природного середовища, що відбулася у квітні 1993 року в м. Люцерні (Швейцарія), в рамках процесу «Довкілля для Європи», Німеччина запропонувала створити Всеєвропейську екомережу, поширивши її на базі програми «NATURA 2000» на країни, які не є членами Євросоюзу. Подібну ініціативу висунула Всесвітня спілка охорони природи (IUCN) у 1992 році.

Наступним суттєвим кроком була конференція «Збереження Європейської природної спадщини: на шляху до Європейської екомережі», що проходила в м. Маастрихті (Нідерланди), у листопаді 1993 року. На ній було ухвалено розробити Всеєвропейську стратегію збереження біо- та ландшафтного різноманіття, перебачивши, серед іншого, формування Всеєвропейської екомережі.

Цю стратегію одногослосно схвалено 46 європейськими країнами — на європейській конференції міністрів охорони навколишнього природного середовища в рамках процесу «Довкілля для Європи», що відбулася у жовтні 1995 року в м. Софії. Тим самим було офіційно узгоджено початок розбудови Всеєвропейської екомережі як фізичної (на місцевості) мережі ключових територій (core areas), з'єднаних природними коридорами (corridors) та підтримуваних буферними зонами (buffer zones). Її основою визнано

програму «NATURA 2000», а також низку ініціатив, до яких долучилася і Україна. Зокрема, прийнято низку Законів України:

- «Про охорону біологічного різноманіття» (від 29.11.1994),
- «Про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування в Європі» (Бернська конвенція) (від 29.10.1996),
- «Про водно-болотні угіддя, що мають міжнародне значення, головним чином як середовище існування водоплавних птахів» (Рамсарська конвенція) (від 29.10.1996),
- «Про збереження мігруючих видів диких тварин» (Боннська конвенція) (від 19.03.1999).

На виконання Україною зобов'язань щодо Всеєвропейської стратегії збереження біо- та ландшафтного різноманіття постановою Кабінету Міністрів України від 12.05.1997 №439 затверджено Концепцію збереження біологічного різноманіття України. Нею передбачалося створити національну екомережу, що дозволило пізніше прийняти Закон України «Про Загальнодержавну програму формування національної екологічної мережі України на 2000–2015 роки» (21.09.2000) та почати її розбудову.

Наступним етапом формування екомережі стало ухвалення Закону України «Про екологічну мережу» (24.06.2004).

ДОВІДКОВО

ЕКОМЕРЕЖА — єдина територіальна система, яка утворюється з метою поліпшення умов для формування та відновлення довкілля, підвищення природно-ресурсного потенціалу території України, збереження ландшафтного та біорізноманіття, місць оселення та зростання цінних видів тваринного і рослинного світу, генетичного фонду, шляхів міграції тварин через поєднання територій та об'єктів природно-заповідного фонду, а також інших територій, які мають особливу цінність для охорони навколишнього природного середовища і відповідно до законів та міжнародних зобов'язань України підлягають особливій охороні. Складовими структурними елементами екомережі визначено:

■ **природні регіони** — території, що мають у своєму складі об'єкти природно-заповідного фонду, відсоток яких значно перевищує аналогічний у цілому по країні, а також інші території, що відповідають умовам, визначеним національним природоохоронним законодавством чи міжнародними нормативно-правовими актами (конвенціями, угодами, договорами тощо), і забезпечують збереження ландшафтного та біологічного різноманіття. Особливо ті, які включають середовища існування рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів рослин і тварин (насамперед, регіони Карпат, Кримських гір, Донецького краю, Приазовської та Подільської височин, Полісся, витоків малих річок, деяких гірлових ділянок великих річок, прибережно-морської смуги, континентального шельфу);

■ **природні коридори** — ділянки природних ландшафтів витягнутої конфігурації, різної ширини, протяжності, форми, що з'єднують між собою природні регіони та мають забезпечувати відповідні умови збереження видів дикої фауни і флори, а саме:
широтні природні коридори, що забезпечують природні зв'язки зонального характеру: Поліський (лісовий), Галицько-Слобожанський (лісостеповий), Південноукраїнський (степовий);
меридіональні природні коридори, просторово обмежені долинами великих річок: Дніпра, Дунаю, Дністра, Західного та Південно-Бугу, Сіверського Дінця, які об'єднують водні та заплавні ландшафти — шляхи міграції численних видів рослин і тварин;

окремий природний коридор, що має міжнародне значення, формує ланцюг прибережно-морських природних ландшафтів Азовського і Чорного морів, який оточує територію України з півдня;

■ **буферні зони** — ділянки для захисту природних регіонів і коридорів від негативної дії зовнішніх чинників, забезпечення дотримання в їх межах більш сприятливих умов для розвитку, самовідновлення та оптимізації форм господарювання з метою збереження існуючих і відтворення втрачених природних цінностей.

■ **відновлювані території**, що забезпечують формування просторової цілісності екомережі, для яких мають бути виконані першочергові заходи щодо відтворення первинного природного стану.

Формування екомережі включено до Генеральної схеми планування території України

Згідно із Законом України «Про Генеральну схему планування території України» та постановою Кабінету Міністрів України від 29.08.2002 №1291 «Про забезпечення реалізації Закону України «Про Генеральну схему планування території України» формування екомережі включено до Генеральної схеми планування території України, що визначає концептуальні засади вирішення планування та використання території держави і має враховуватися при розробці відповідної містобудівної документації. Питання формування національної екомережі знайшло своє відображення і в земельному законодавстві. Зокрема, у Законі «Про охорону земель» формування екомережі віднесено до системи заходів у галузі охорони земель (стаття 22) та визначено як захід щодо охорони земель за окремими категоріями (стаття 50 та ін.). Не дивлячись на загальність цих положень, вони є основою для подальшої деталізації та розвитку питань, пов'язаних із формуванням екомережі в контексті регулювання земельних відносин.

Структурними елементами екомережі, відповідно до статті 5 Закону України «Про екологічну мережу», є:

- території та об'єкти природно-заповідного фонду;
- землі водного фонду, водноболотні угіддя, водоохоронні зони;
- землі лісового фонду;
- полезахисні лісові смуги та інші захисні насадження, не віднесені до земель лісового фонду;
- землі оздоровчого призначення з їх природними ресурсами;
- землі рекреаційного призначення, які використовуються для організації масового відпочинку населення і туризму та проведення спортивних заходів;
- інші природні території та об'єкти (ділянки степової рослинності, пасовища, сіножаті, кам'яні розсипи, піски, солончаки, земельні ділянки, в межах яких є природні об'єкти, що мають особливу природну цінність);
- земельні ділянки, на яких зростають природні рослинні угруповання, занесені до Зеленої книги України;

- території, які є місцями перебування чи зростання видів тваринного і рослинного світу, занесених до Червоної книги України;
- частково землі сільськогосподарського призначення екстенсивного використання — пасовища, луки, сіножаті тощо;
- радіоактивно забруднені землі, що не використовуються та підлягають охороні як природні регіони з окремим статусом.

Ключовим завданням з початком впровадження в Україні ідеї формування екомережі є ідентифікація конкретних територій, які мають входити до її складу, та забезпечення належного режиму їх використання. Причому основна проблема полягає не стільки у визначенні видів земель та угідь, придатних за своїми ознаками для екомережі, скільки у визначенні конкретних земельних ділянок, на основі яких має бути побудована цілісна (наскільки це можливо) система природних та освоєних (напівприродних) територій, а також їх збереження.

Нині затверджено 14 обласних програм формування регіональної екомережі (в АР Крим, Вінницькій, Дніпропетровській, Закарпатській, Івано-Франківській, Кіровоградській, Львівській, Луганській, Миколаївській, Одеській, Рівненській, Тернопільській, Харківській, Чернігівській областях); у Волинській, Сумській, Хмельницькій, Чернівецькій областях, у містах Києві та Севастополі окремі розділи про формування екомережі включені до місцевих програм з охорони навколишнього природного середовища; у 5-ти областях (Донецькій, Запорізькій, Полтавській, Херсонській, Черкаській) розроблено проекти програм; у Житомирській та Київській областях планується розробити проекти програм упродовж 2012 року.

Для визначення основних елементів екомережі на загальнодержавному та місцевому рівнях розробляються і знаходяться на різних стадіях доопрацювання та погодження 17 проектів її регіональних схем: у Вінницькій, Волинській, Дніпропетровській, Донецькій, Закарпатській, Запорізькій, Кіровоградській, Луганській, Львівській, Миколаївській, Полтавській, Сумській, Черкаській, Чернігівській, Чернівецькій областях. У Харківській та Івано-Франківській областях схеми затверджено як складові обласних програм формування екомережі. У Хмельницькій області проект регіональної схеми розроблено у рамках проекту PIN-MATRA; у Київській, Рівненській, Херсонській областях та у Севастополі передбачено їхнє розроблення. Схеми формування екомережі затверджено в АР Крим, Житомирській, Тернопільській, Одеській областях та м. Києві.

На виконання статті 17 Закону «Про екологічну мережу» фахівцями Мінприроди розробляється Порядок затвердження переліків територій та об'єктів екомережі.

Природно-заповідний фонд має становити не менше 15 відсотків загальної території держави

Визначальним напрямом формування екомережі є розвиток природно-заповідної справи. Території та об'єкти природно-заповідного фонду здатні надавати широкий спектр товарів й екосистемних послуг, забезпечуючи одночасно збереження природного і культурного надбання. Вони відіграють важливу роль у підвищенні рівня добробуту місцевого населення, забезпечуючи створення нових робочих місць, розвиток приватного сектору економіки; відкривають можливості для наукових досліджень, зокрема вивчення рівня адаптації до зміни клімату, організації екологічної просвітницької роботи, рекреаційної та туристичної діяльності тощо. Ключовим завданням з початком впровадження в Україні ідеї формування екомережі є ідентифікація конкретних територій, які мають входити до її складу, та забезпечення належного режиму їх використання. Причому основна проблема полягає не стільки у визначенні видів земель та угідь, придатних за своїми ознаками для екомережі, скільки у визначенні конкретних земельних ділянок, на основі яких має бути побудована цілісна (наскільки це можливо) система природних та освоєних (напівприродних) територій, а також їх збереження.

Згідно зі статтею 4 Закону «Про природно-заповідний фонд України» до природно-заповідного фонду України належать:

- природні території та об'єкти: природні заповідники, біосферні заповідники, національні природні парки, регіональні ландшафтні парки, заказники, пам'ятки природи, заповідні урочища;
- штучно створені об'єкти: ботанічні сади, дендрологічні, зоологічні парки, пам'ятки садово-паркового мистецтва.

Заказники поділяються на ландшафтні, лісові, ботанічні, загальнозоологічні, орнітологічні, ентомологічні, іхтіологічні, гідрологічні, загальногеологічні, палеонтологічні та карстово-спелеологічні.

Пам'ятки природи поділяються на комплексні, ботанічні, зоологічні, гідрологічні та геологічні.

Заказники, пам'ятки природи, ботанічні сади, дендрологічні, зоологічні парки та парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва залежно від їх екологічної, наукової, історико-культурної цінності можуть бути загальнодержавного або місцевого значення.

Загальнодержавною програмою формування національної екологічної мережі України на 2000–2015 роки передбачено розширити площі територій та об'єктів природно-заповідного фонду до 10,4% від загальної площі країни.

У 2011 році утворено 23 адміністрації національних природних парків, природних заповідників та

3 часу незалежності площа природно-заповідного фонду в Україні збільшилася більш ніж у 2 рази. Нині до нього входить 7830 територій та об'єктів загальною площею 3,57 млн га та 1 морський заказник площею 402,5 тис. га, що займає 5,9% території країни (табл. 1).

Установи природно-заповідного фонду загальнодержавного значення підпорядковані різним міністерствам та організаціям: Мінприроди — 47 одиниць, Держлісагентству — 11, НАНУ — 5, НААН — 2 одиниці, ДУС — 5, МОНмолодьспорту — 2 одиниці.

ДОВІДКОВО

Таблиця 1

ВІДОМОСТІ ПРО КІЛЬКІСТЬ ТА РОЗМІР ОБ'ЄКТІВ ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНОГО ФОНДУ У 2011–2012 РОКАХ

№ з.п	Назва області	Кількість об'єктів ПЗФ, 2011 рік	Площа об'єктів ПЗФ, 2011 р., га	Кількість об'єктів ПЗФ, 2012 рік	Площа об'єктів ПЗФ, 2012 рік, га
1	Вінницька	395	51675,00	401	54634,00
2	Волинська	375	222178,21	380	222354,08
3	Дніпропетровська	139	57066,60	149	68773,43
4	Донецька	112	91759,11	112	91759,11
5	Житомирська	211	132133,03	213	135303,93
6	Закарпатська	452	171637,04	456	176352,55
7	Запорізька	312	121373,55	314	121441,15
8	Івано-Франківська	467	218824,30	472	218824,37
9	Київ	159	14860,00	172	14865,94
10	Київська	182	103838,79	187	111766,22
11	Кіровоградська	197	36292,45	207	97304,71
12	Луганська	150	81146,03	158	83852,23
13	Львівська	329	146750,80	347	146784,70
14	Миколаївська	134	72104,65	135	74493,05
15	Одеська	120	145444,52	120	145444,52
16	Полтавська	370	133134,39	384	142426,87
17	Рівненська	306	172447,40	309	172567,52
18	Севастополь	11	26157,12	11	26157,12
19	Сумська	250	176327,03	256	176444,81
20	Тернопільська	573	122462,16	575	122565,09
21	Харківська	238	72699,21	240	72858,11
22	Херсонська	79	224171,00	79	224171,00
23	Хмельницька	491	306138,30	491	306138,30
24	Черкаська	504	60667,90	520	60910,49
25	Чернівецька	331	103598,30	331	103598,30
26	Чернігівська	656	244665,10	656	244665,10
27	АР Крим (2011)	155	150607,40	155	150607,40
	Разом	7698	3460159,4	7830	3567064,1

ботанічного саду. Це вдвічі збільшило кількість установ у підпорядкуванні Мінприроди та забезпечило створення у регіонах 1232 нових робочих місць, а також взяття під охорону 304 тис. гектарів особливо цінних природних територій.

Проте в Україні спостерігається значне відставання у розвитку системи територій та об'єктів природно-заповідного фонду порівняно з країнами Європи, де показник заповідності (відношення площі земель природно-заповідного фонду до площі держави) становить у середньому близько 15 відсотків.

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 08.02.2006 № 70-р схвалено концепцію Загальнодержавної програми розвитку заповідної справи на період до 2020 року. Вона покликана завершити створення репрезентативної системи територій та об'єктів природно-заповідного фонду, довівши площі природно-заповідного фонду до 15% загальної території держави та забезпечивши її всебічний розвиток.

Станом на кінець минулого року межі територій та об'єктів природно-заповідного фонду встановлені в натурі (на місцевості) на площі 818,3 тис. га. З них загальнодержавного значення — на 613,9 тис. га, місцевого значення — на 204,4 тис. гектара.

Правовстановлюючі документи на право користування земельними ділянками природно-заповідного фонду видані на загальну площу 439,7 тис. га, в т.ч. об'єктам загальнодержавного значення — на 413,2 тис. га та об'єктам місцевого значення — на площу 26,5 тис. гектарів.

Однак, щоб створити територію або об'єкт природно-заповідного фонду, в Україні необхідно докласти зусиль, оскільки поряд із загальнодержавними позиціями про необхідність їх утворення, виникають особисті позиції землевласників і землекористувачів, на землях яких планується їх утворити. Зрозуміло, що утворення (проголошення) території або об'єкта природно-заповідного фонду суттєво обмежить можливість використання земель їх власниками і землекористувачами, що, у свою чергу, може значно затримувати цей процес.

Що необхідно для створення території природно-заповідного фонду та забезпечення його функціонування?

Згідно з чинним законодавством для створення (оголошення) території чи об'єкта природно-заповідного фонду та забезпечення його повноцінного функціонування має бути виконано такі процедури:

- підготовка клопотання (органами центральної виконавчої влади у галузі охорони навколишнього природного середовища, науковими установами, природоохоронними громадськими об'єднаннями або іншими зацікавленими підприємствами, уста-

новами, організаціями, а також окремими громадянами) (стаття 51 Закону України «Про природно-заповідний фонд України» (далі *при поси-ланні на цей Закон наводиться лише номери статей*);

- схвалення клопотання (щодо територій та об'єктів загальнодержавного значення — центральним органом виконавчої влади в галузі охорони навколишнього природного середовища; щодо територій та об'єктів місцевого значення — підрозділами цього центрального органу виконавчої влади на місцях) (ст. 51);
- погодження клопотання з власниками та первинними користувачами природних ресурсів у межах території, рекомендованої для заповідання (ст. 51);
- розробка проекту створення (оголошення) території чи об'єкта природно-заповідного фонду (здійснюється спеціалізованими проектними та науковими установами; забезпечується: центральним органом виконавчої влади в галузі охорони навколишнього природного середовища — щодо природних заповідників, біосферних заповідників, національних природних парків, заказників, пам'яток природи, парків-пам'яток садово-паркового мистецтва загальнодержавного значення; підрозділами центрального органу виконавчої влади в галузі охорони навколишнього природного середовища на місцях — щодо регіональних ландшафтних парків, заповідних урочищ, а також заказників, пам'яток природи та парків-пам'яток садово-паркового мистецтва місцевого значення; за дорученням заінтересованим державним органам чи установам — щодо ботанічних садів, дендрологічних парків та зоологічних парків) (ст. 52);
- ухвалення рішення про створення (оголошення) території чи об'єкта природно-заповідного фонду (Президентом України — щодо природних заповідників, національних природних парків, а також інших територій та об'єктів природно-заповідного фонду загальнодержавного значення; обласними, Київською та Севастопольською міськими радами — щодо територій та об'єктів природно-заповідного фонду місцевого значення) (ст. 53);
- відведення у встановленому Земельним кодексом порядку земельних ділянок природним, біосферним заповідникам, національним природним та регіональним ландшафтним паркам, а також ботанічним садам, дендрологічним, зоологічним паркам (ст. 53), — зі зміною у категорії земель на землі природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення;
- розробка (спеціалізованими проектними організаціями) та затвердження (центральним органом виконавчої влади в галузі охорони навколишнього природного середовища та його органами на місцях) проектів:

- для природних заповідників — організації території з можливим виділенням земельних ділянок для задоволення господарських потреб заповідника та його працівників у сінокосах, випасах, городах та паливі відповідно до встановлених нормативів (ст. 16),
- для біосферних заповідників — організації території з визначенням заповідної, буферної зон, а також зони антропогенних ландшафтів та, у разі необхідності, — зони регульованого заповідного режиму (ст. 18),
- для національних природних парків та регіональних ландшафтних парків — організації території парку, охорони, відтворення, рекреаційного використання його природних комплексів та об'єктів з визначенням зон: заповідної, регульованої рекреації, стаціонарної рекреації та господарської (ст. 21, 24);
- для ботанічних садів, дендрологічних парків та парків-пам'яток садово-паркового мистецтва — організації території з визначенням експозиційної, наукової, заповідної та адміністративно-господарської зон (ст. 32, 34, 38);
- для зоологічних парків — організації території з визначенням експозиційної, наукової, рекреаційної та господарської зон (ст. 36);
- розробка, погодження та затвердження проекту землеустрою щодо організації і встановлення меж території природно-заповідного фонду (далі — проект землеустрою) (ст. 25, 47 Закону «Про землеустрій», постанова Кабінету Міністрів України від 25.08.2004 № 1094 «Про затвердження Порядку розроблення проектів землеустрою з організації та встановлення меж території природно-заповідного фонду, іншого природоохоронного, оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення» (далі — Порядок)).

Підставою для розробки проекту землеустрою є рішення сільської, селищної, міської ради, обласної, районної, Київської або Севастопольської міської держадміністрації, до повноважень яких належить надавати у користування або передавати у власність земельні ділянки; договір між землевласником, землекористувачем та розробником проекту землеустрою; судові рішення.

Замовником такого проекту може бути сільська, селищна, міська рада, обласна, районна, Київська або Севастопольська міська держадміністрація, землевласник або землекористувач, інша особа відповідно до закону.

Проект землеустрою розробляється землевпорядною організацією, яка має відповідну ліцензію та погоджується з власниками і користувачами суміжних земельних ділянок, земельних ділянок та затверджується місцевою радою або органом виконавчої влади відповідно до їх повноважень щодо передачі земельних ділянок у користування.

Процедури створення об'єктів природно-заповідного фонду потребують спрощення на законодавчому рівні

Як свідчить аналіз, чинні процедури створення (оголошення) територій та об'єктів природно-заповідного фонду, забезпечення їх належного функціонування надто ускладнені, недосконалі, частково не узгоджуються та дублюються.

Статтями 25, 47 Закону України «Про землеустрій» та Порядком не обумовлено конкретні випадки, в яких мають розроблятися проекти землеустрою для організації і встановлення меж територій природно-заповідного фонду. Таким чином, з формальної точки зору є підстави вважати, що проекти мають розроблятися для всіх без винятку територій природно-заповідного фонду.

Як свідчить практика, в різних регіонах України подібні вимоги нерідко висуваються органами виконавчої влади та місцевого самоврядування, зокрема територіальними органами Держземагентства. Щодо пам'яток природи на кшталт окремих реліктових дерев чи карстових печер вони виглядають взагалі абсурдними.

Пунктом 6 Порядку визначено, що розроблення такого проекту передбачає підготовчі роботи, які включають, серед іншого, вивчення та аналіз обґрунтування необхідності створення або оголошення території природно-заповідного фонду. У зв'язку з цим органами виконавчої влади та місцевого самоврядування, у тому числі територіальними органами Держземагентства, неодноразово висувалися вимоги щодо розробки таких проектів землеустрою вже на стадії створення (оголошення) територій та об'єктів природно-заповідного фонду. Проте статтями 51-53, що регламентують ці питання, не передбачено розробку проектів землеустрою з організації та встановлення меж територій природно-заповідного фонду на цій стадії. Не визначено таку вимогу і статтею 47 Закону «Про землеустрій». Обґрунтування необхідності створення чи оголошення території або об'єкта природно-заповідного фонду певної категорії, характеристика природоохоронної, наукової, естетичної та іншої цінності природних комплексів та об'єктів, що пропонуються для заповідання, відомості про місцезнаходження, розміри, характер використання, власників та користувачів природних ресурсів, а також відповідний картографічний матеріал мають міститися у клопотанні. Отже, вказане положення пункту 6 Порядку потребує уточнення.

Згідно з пунктом 7 цього Порядку у проекті землеустрою, серед іншого, визначаються функціональна організація території природно-заповідного фонду і режим її використання та охорони. Разом з тим, відповідно до Положень, затверджених наказом Мінприроди від 06.07.2005 №245, а саме: про Проект

організації території біосферного заповідника та охорони його природних комплексів, про Проект організації території національного природного парку, охорони, відтворення та рекреаційного використання його природних комплексів і об'єктів та про Проект організації території регіонального ландшафтного парку, охорони, відтворення та рекреаційного використання його природних комплексів та об'єктів, до основних завдань, реалізацію яких мають забезпечувати проекти організації територій таких природно-заповідних територій та об'єктів, також належить проведення науково обґрунтованих функціональних зонувань їх територій, встановлення територіально диференційованих режимів охорони, використання та відтворення природних комплексів.

Таким чином, у згаданих проектних документах, які згідно з чинним законодавством не є взаємозамінними та розробляються за окремими процедурами, є дублювання, що призводить до суттєвих додаткових фінансових витрат, ресурсів та часу при виконанні відповідних робіт. Аналогічні проблеми мають місце і щодо ботанічних садів, дендрологічних парків, парків-пам'яток садово-паркового мистецтва та зоологічних парків. Ці питання потребують нагального врегулювання на законодавчому рівні. Міністерство, розуміючи яка відповідальність лежить на нас перед прийдешніми поколіннями, розробляє проекти нормативно-правових актів, покликаних усунути наявні правові прогалини та покращити екологічну ситуацію в країні.

Таблиця 2

ПЕРЕЛІК ОБ'ЄКТІВ ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНОГО ФОНДУ ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНОГО ЗНАЧЕННЯ, ЯКІ ПЕРЕДБАЧАЄТЬСЯ СТВОРИТИ, АБО ТЕРИТОРІЮ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄТЬСЯ РОЗШИРИТИ

Найменування об'єкта	Адміністративно-територіальна одиниця	Орієнтовна площа, тис. гектарів	Рік
ОБ'ЄКТИ, ЯКІ ПЕРЕДБАЧАЄТЬСЯ СТВОРИТИ			
Природні заповідники			
Васильківський степ	Дніпропетровська область	10	2013
Новокаїрський	Херсонська область	3	2014
Національні природні парки			
Нижньодніпровський	Одеська область	22	2008
Південне Поділля	Вінницька область	20,9	2008
Тарханкутський	Автономна Республіка Крим	15	2009
Зачарований край	Закарпатська область	10	2009
Кременчуцькі плавні	Полтавська область	12	2009
Перлина Волино-Поділля	Рівненська область	23	2009
Кременецькі гори	Тернопільська область	8	2010
Орільський	Дніпропетровська область	3,5	2010
Шосткинський	Сумська область	11	2010
Дворічанський	Харківська область	5	2010
Нижньоворсклянський	Полтавська область	23	2011
Сеймський	Сумська область	53	2011
Черемоський	Чернівецька область	10	2011
Ківерцівський	Волинська область	10	2012
Верховинський	Івано-Франківська область	12	2012
Надслучанський	Рівненська область	20	2012
Козацький степ	Сумська область	10	2013
Мале Полісся	Хмельницька область	36	2014
Печенізький	Харківська область	11	2015
Придеснянський	Чернігівська область	13	2015

Найменування об'єкта	Адміністративно-територіальна одиниця	Орієнтовна площа, тис. гектарів	Рік
Дніпровський	Чернігівська область	25	2016
Дніпровсько-Тетерівський	Київська область	30	2016
Тигульський 1	Миколаївська область	10	2017
Тигульський 2	Одеська область	25	2017
Сновський	Чернігівська область	11	2018
Бузькі пороги	Вінницька область	16,7	2018
Верхнє Побужжя	Хмельницька область	30	2019
Північне Поділля	Львівська область	15	2019
Нижньодніпровський	Херсонська область	50	2020
ОБ'ЄКТИ, ТЕРИТОРІЮ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄТЬСЯ РОЗШИРИТИ			
Природні заповідники			
Український степовий	Донецька область	на 0,6	2008
Канівський	Черкаська область	на 6,3	2010
Український степовий	Сумська область	на 0,8	2011
Луганський	Луганська область	на 3	2011
Єланецький степ	Миколаївська область	на 2,6	2013
Казантипський	Автономна Республіка Крим	на 6	2014
Біосферні заповідники			
Асканія-Нова	Херсонська область	на 35	2012
Національні природні парки			
Синевир	Закарпатська область	на 3	2009
Голосіївський	м. Київ	на 8	2010
Карпатський	Івано-Франківська область	на 2	2011
Гранітно-степове Побужжя	Миколаївська область	на 3,6	2012
Яворівський	Львівська область	на 5	2012
Деснянсько-Старогутський	Сумська і Чернігівська області	на 4,5	2013
Великий Луг	Запорізька область	на 30	2013
Галицький	Івано-Франківська область	на 1	2015